

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/14/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8509200073
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8509200073.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobkyne: H. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P. A. XXX, zastúpená JUDr. Martou Konkolovou, advokátkou, so sídlom Jarmočná 79, Stará Ľubovňa, proti žalovaným: v 1. rade U. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P. XXX, zastúpený JUDr. Vierou Komanovou, advokátkou, so sídlom ul. 17. novembra 31, Stará Ľubovňa, v 2. rade P. T., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom P. A., F. XXX, o určenie nadobudnutia vydržaním práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 2C/7/2009 - 141 zo dňa 02.12.2019 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovanému v 1. rade priznáva voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Žalovanej v 2. rade nepriznáva voči žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu. Žalovanému v 1. rade priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100 % s tým, že o ich výške rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením. Žalovanému v 2. rade nárok na náhradu trov konania nepriznal. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že nadobudla vydržaním právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré pozostáva z práva prechodu (používania cesty) peši, vozom, aj motorovými vozidlami cez pozemok žalovaných - parcelné č. XXX/X kat. územie P., zapísané na LV č. XXX Správa katastra v X. S., na susediace pozemky žalobkyne - parcely č. XXX, XXX, XXX, XXX, XXX a XXX kat. územie P., zapísané na LV č. XXX Správa katastra v X. S.. Ďalším výrokom žiadala uložiť žalovaným povinnosť cez uvedený pozemok trpieť vykonávanie práva prechodu žalobkyne a jej rodinných príslušníkov pešo, vozom a motorovými prostriedkami na jej susediace pozemky. Žiadala žalovaných tiež zaviazat' povinnosťou nahradiť jej trovy konania v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobu odôvodnila tým, že žalovaní si v roku 2002 osvedčili časť pozemku parcelné č. XXX, ktorá je vedená pod parc. č. XXX/X o výmere 86 m², čím zabránili jej prístupu k rodinnému domu a príľahlým pozemkom, t.j. dvora a záhrady. Žalobkyňa uviedla, že od roku 1997 medzi stranami sporu nevládnu dobré vzťahy. Tvrdila, že pozemok parc. č. XXX/X bol osvedčený účelovo. Pôvodní žalovaní popreli tvrdenia žalobkyne, že jej bránia v prístupe do domu. Poukázali na to, že cca pred 40 rokmi dovolili právnym predchodcom žalobkyne využívať svoj pozemok na prechod s podmienkou, že oni žalovaným umožnia prechod cez ich pozemok na parcelu č. XXX. Žalobkyňa všetky dohody porušila. Nebránia žalobkyni chodiť cez ich pozemok. Poukázali na to, že žalobkyňa ohlásila obecnému úradu

drobnú stavbu - rekonštrukciu jestvujúcej stavby (garáže), s čím obecný úrad súhlasil za podmienky, že majetkoprávne vysporiada prístupovú cestu, a to novou prístupovou cestou, čo nedodržala. Navrhli preto žalobu zamietnuť.

2. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a citujúc ust. § 123; § 129 ods. 1, 2; § 134 ods. 1; § 151n ods. 1, 2; § 151o ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka; § 123 ods. 1, 2; § 124 ods. 1; § 137 písm. c); § 470 ods. 1, 2 z. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok zistil, že žalobkyňa je vedená ako výlučná vlastníčka parciel registra „C“ evidovaných na katastrálnej mape pod parcelným číslom XXX, XXX, XXX, XXX, XXX, XXX, XXX/X, XXX a XXX, zapísaných na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXX, kat. úz. P. A.. Žalobkyňa nadobudla časť týchto nehnuteľností na základe darovacej zmluvy od svojich právnych predchodcov - rodičov, ktorej vklad bol povolený v katastri nehnuteľnosti pod V XXX/XX - XX/XX a časť na základe osvedčenia o vydržaní N XXX/XX.

3. Z listu vlastníctva č. XXX kat. úz. P. sú ako vlastníci parciel registra „C“ evidovaných na katastrálnej mape pod parc. č. XXX/X, XXX, XXX, XXX/X vedení: žalovaný v 1. rade U. O. v podiele XX/XX - na základe osvedčenia o dedičstve XD/XXX/XXXX (právoplatné dňa 17.03.2015) a uznesenia o dedičstve XD/XXX/XXXX (právoplatné dňa 05.03.2010) a žalovaná v 2. rade P. T. v podiele X/XX na základe osvedčenia o dedičstve XD/XXX/XXXX (právoplatné dňa 17.03.2015), ako právni nástupcovia po nebohom U. O. a Y. O..

4. Za nesporné súd prvej inštancie považoval to, že časť parcely č. XXX/X zapísanej na LV č. XXX kat. úz. P. A., na základe neformálnych dohôd medzi právny predchodcami žalobkyne a žalovaných v 1. a 2., slúžila aj ako prístupová cesta k nehnuteľnostiam teraz vo vlastníctve žalobkyne, to vyplýva tak z podanej žaloby, ako aj z vyjadrenia žalovaných. Taktiež nebolo sporné, že v roku 2008 si právni predchodcovia žalovaných v 1. a 2. rade vyhlásením o vydržaní č. N XX/XXXX zo dňa 19.2.2008 osvedčili časť pozemku z pôvodnej parcely mpč. XXX, a to parcelu č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 86 m², ktorá je zapísaná na LV č. XXX, kat. úz. P. Uvedená parcela je susediacou parcelou s parcelami, ktoré sú vo vlastníctve žalobkyne - parc. č. XXX a parc. č. XXX, na ktorej je postavený - na prac. č. XXX, rodinný dom súp. č. XXX.

5. Podľa tvrdenia žalobkyne v žalobe, najmenej od roku 1997, podľa vyjadrenia žalovaných od roku 2005, kedy žalobkyňa realizovala výstavbu plota, došlo k narušeniu susedských vzťahov medzi žalobkyňou a pôvodnými žalovanými. Vtedy začali spory ohľadom prechádzania cez susediace pozemky, ktoré predtým vyžívali na vzájomný prístup k svojim nehnuteľnostiam.

6. Zo spisu Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 5C/46/2011 bolo zistené, že žalobkyňa sa domáhala určenia vlastníckeho práva k novovytvorenej parcele KN - C č. XXX/X, ktorá vznikla odčlenením od časti parcely č. XXX/X. Tvrdila, že uvedenú parcelu užívali jej právni predchodcovia - rodičia - od roku 1955 ako prístupovú cestu k rodinnému domu. Pozemok rodičia zveľadili, odvodnili, navozili zeminu, vyrovnali a postavili na ňom cestu ako prístupovú cestu k rodinnému domu. Preto podľa žalobkyne rodičia nadobudli k tomuto pozemku vlastnícke právo v zmysle § 126 ods. 1 z. č. 141/1950 Zb. titulom spracovania. Predmetnú parcelu si v roku 2003 osvedčili právni predchodcovia žalovaných. Rozsudkom č. k. 5C/46/2011 - 667 zo dňa 06.02.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9Co/68/2018 zo dňa 21.02.2019 bola žaloba zamietnutá z dôvodu neunesenia dôkazného bremena a nepreukázania titulu nerušeného a dobromyseľného užívania parcely dlhé roky, ktoré by mohli mať za následok vznik vlastníckeho práva. Pre nesplnenie všetkých okolností, a to nepreukázanie platného právneho titulu držby neboli splnené podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 29.03.2019.

7. Z výpisu z uznesenia obecného zastupiteľstva zo dňa 18.11.2004 vyplynulo, že obecné zastupiteľstvo schválilo drobnú stavbu pre p. L. H. s tým, že obec súhlasila s rekonštrukciou jestvujúcej stavby (garáže), ak bude majetkoprávne vysporiadaná prístupová cesta - túto riešiť výstavbou novej príjazdovej cesty z jestvujúcej miestnej komunikácie a dodržania zákonných podmienok. Z listu Obce P. zo dňa 10.04.2007 vo veci prešetrenia sťažnosti - odpoveď adresovanej P. L. plynie, že bolo navrhnuté sporným stranám pokúsiť sa o zmierné vybavenie sporu, k čomu nedošlo. Obec požiadala U. O., ml., aby neparkoval pred samotným vjazdom do garáže P. L.. P. L. bol upozornený, že pri schvaľovaní žiadosti o výstavbu garáže nebola dodržaná podmienka vysporiadania príjazdovej cesty a chýba podpis vlastníka susednej nehnuteľnosti na ohlásenie drobnej stavby. Rovnako na technickom popise stavby sú na garáži vyklápacie kovové dvere, ktoré sa v skutočnosti otvárajú do strán.

8. Žalovaný v 1. rade na pojednávaní uviedol, že nebráni žalobkyni v prístupe k jej pozemkom. Je ochotný vyjsť žalobkyni v ústrety tak, aby bola spokojná, avšak požaduje, aby aj jemu bol umožnený prístup do jeho záhrady, a aby žalobkyňa rešpektovala veci, na ktorých sa dohodli ešte ich právni predchodcovia.

9. Prvoinštančný súd sa zaoberal v prvom rade otázkou, či predmetná žaloba je určovacou v zmysle § 137 CSP. Uviedol, že podľa označenia v úvodnej časti ide o „žalobu na zriadenie vecného bremena“, avšak podľa obsahu žaloby - opisu skutkového stavu a uplatneného petitu je zrejmé, že žalobkyňa sa domáha, aby súd určil, že nadobudla vydržaním právo zodpovedajúce vecnému bremenu a žalovaní sú povinní trpieť vykonávanie tohto práva cez ich pozemok. Dospel k záveru, že predmetná žaloba je žalobou určovacou v zmysle § 137 písm. c) CSP, ktorou sa žiada určiť existencia predmetného vecného bremena a nejde o žalobu podľa § 151o ods. 3 OZ o zriadení vecného bremena. Súd viazaný žalobným návrhom, a keďže nemôže prisúdiť viac alebo niečo iné ako je uplatnené žalobou, nemohol sám z vlastnej iniciatívy zriadiť vecné bremeno, ak sa tohto žalobkyňa žalobou nedomáhala, ale domáhala sa určenia existencie vecného bremena. Poukázal na to, že žalobkyňa je zastúpená advokátkou, preto v zmysle § 160 CSP, nemá súd procesnú poučovaciu povinnosť.

10. V ďalšom prvoinštančný súd uviedol, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť na základe vydržania, podmienkou ktorého je, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí. Na naplnenie dobrej viery ale nestačí, ak tvrdené právo k nehnuteľnosti bolo dlhodobo vykonávané bez toho, aby vlastník v jeho výkon bránil, prípadne, že bolo vykonávané „od nepamäti“, napríklad i inými obyvateľmi obce, rodinnými príslušníkmi a podobne. Ani ústny súhlas vlastníka s prechádzaním cez jeho pozemok nemôže byť právnym dôvodom oprávnenej držby práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. K vydržaniu nestačí len správanie, ktoré by mohol byť obsahom takéhoto práva. Takéto správanie, ak má viesť k vydržaniu, musí byť vykonávané ako právo a ten, kto sa takto správa, musí byť so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že je subjektom vykonávaného práva. Dospel k záveru, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno a právne relevantným spôsobom nepreukázala, že jej vydržaním vzniklo právo vecného bremena spočívajúce v práve prechodu cez pozemok vo vlastníctve žalovaného. Nepreukázala podmienku dobromyseľnosti - existencie právneho titulu, od ktorého odvíja svoje presvedčenie o existencii práva prechodu cez parcelu vo vlastníctve žalovaného. Subjektívny pocit žalobkyne, že jej právo prechodu patrí, pritom sám osebe nemôže byť podkladom pre vydržanie, ak nie je vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosť držby tohto práva. Navyše je potrebné zdôrazniť, že sama žalobkyňa už v žalobe uvádza, že v susedských vzťahoch už dávno, najmenej od roku 1997, nevládnú dobré vzťahy, teda žalobkyňa už čase, keď pôvodní žalovaní 1/, 2/ nadobudli vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti v roku 2008, nemohla byť dobromyseľnou v tom, že jej právo vecného bremena k tejto nehnuteľnosti patrí.

11. Prvoinštančný súd uviedol, že svoje závery oprel o ustálenú judikatúru s poukazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/14/2016 zo dňa 22.02.2018, a v ňom uvádzané rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/271/2007, 5Cdo/49/2010, 3Cdo/12/2010, 4Cdo/287/2006, 5Cdo/234/2009, 4Cdo/283/2009, publikované pod R 73/2015 a ďalšie.

12. Vykonaným dokazovaním, vychádzajúc z judikatúry Najvyššieho súdu SR, dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala splnenie predpokladov pre vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Z procesného hľadiska úspech sporovej strany závisí od unesenia dvoch bremien. Ide o bremeno tvrdiť skutočnosti a tiež ich preukázať. Dôsledkom neunesenia dôkazného bremena je neúspech strany v spore. Ak žalobca nepreukáže existenciu skutočnosti svedčiacich o oprávnenosti jeho hmotnoprávneho nároku, súd nemôže rozhodnúť na základe ľubovôle, ale len aplikáciou princípov dôkazného bremena, t.j. musí žalobu zamietnuť pre neunesenie dôkazného bremena žalobcom.

13. V predmetnom konaní žalobkyňa bola zastúpená právnou zástupkyňou (advokátkou), podala žalobu, v ktorej určila medze, v rámci ktorých jej mal súd poskytnúť ochranu práva a právom chráneným záujmom. V ďalšom konaní však bola nečinnou, nereagovala na vyjadrenie pôvodných žalovaných, ani na výzvu súdu v zmysle § 167 ods. 3, 4 CSP zo dňa 18.09.2019, ani na vyjadrenie žalovaného v 1. rade zo dňa 02.10.2019, napokon bez ospravedlnenia sa nedostavila ani ona, ani jej právna zástupkyňa

na pojednávanie vytyčené na deň 02.12.2019. Preto ako pán sporu „dominus litis“ bolo povinnosťou žalobkyne predkladať súdu dôkazy, ktoré by osvedčili existenciu jej nároku a v konaní aktívne sa domáhať svojich práv. Poukázal na zásadu rímskeho práva „vigilantibus iura scripta sunt“, t.j. práva patria len bdelym, teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. Je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a podobne. Rovnako súd prvej inštancie upriamil pozornosť na to, že žaloba v predmetnej veci bola súdu doručená v roku 2009, v zmysle článku 17 CSP bolo nutné postupovať v konaní čo najrýchlejšie, bez prieťahov, hospodárne a bez neprimeraného zaťažovania strán sporu.

14. Bolo preto súdom prvej inštancie konštatované, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno a nepreukázala, že jej vydržaním vzniklo právo vecného bremena spočívajúce v práve prechodu cez pozemok vo vlastníctve žalovaného a preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

15. Výrok o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanoveniami § 251, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 CSP s poukazom na článok 17 Základných princípov CSP a uznesenia NS SR z 28.02.2018 sp. zn. 7Cdo/14/2018, zverejnenom pod R 72/2018. V prejednávanej veci bola žaloba žalobkyne zamietnutá, teda žalovaný 1. a žalovaná 2. boli v konaní úspešní v celom rozsahu, preto súd v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení priznal žalovanému 1. nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi, a to v rozsahu 100 %. O výške trov bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením. Žalovanej 2. v konaní žiadne trovy nevznikli, preto jej súd, riadiac sa vyššie uvedeným právnym názorom Najvyššieho súdu SR (7Cdo/14/2018), nárok na náhradu trov konania nepriznal.

16. Proti uvedenému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie, a to proti I. a II. výroku, žalobkyňa. Odvolanie odôvodnila ustanovením § 365 ods. 1 písm. b), d) a h) CSP. K nesprávnemu posúdeniu žaloby uviedla, že prvoinštančný súd nesprávne vyhodnotil charakter žaloby, ktorá bola označená ako žaloba o zriadenie vecného bremena, čo sa uvádza na prvej strane žaloby na zriadenie vecného bremena. Uviedla, že tým, že žalovaní osvedčili časť pozemku parc. č. XXX, ktoré je vedené pod č. XXX/X o výmere 86 m², zabránili žalobkyňi prístup k rodinnému domu a príľahlým pozemkom, t.j. dvora a záhrady. Poukázala na § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorý citovala s tým, že súd mal posúdiť žalobu aj z uvedených hľadísk, resp., či opis podanej žalobe nenasvedčuje skutočnosti, že ide „mohlo by ísť“ o žalobu o zriadenie vecného bremena. Prvoinštančný súd mal žalobu posúdiť podľa jeho obsahu a zmyslu a nie iba formálne sa zaoberať žalobným návrhom. Ak mal pochybnosti o obsahu podania, mal tieto odstrániť. Ani poukaz na to, že žalobkyňa bola zastúpená advokátkou, preto v zmysle § 160 CSP nemohol žalobkyňu poučovať, neobstojí. Súd prvej inštancie mal postupovať podľa § 129 ods. 1 CSP a odstrániť nedostatky v podaní, keď zistil rozpor medzi označením žaloby a žalobnej narácie so žalobným návrhom. Postup podľa § 129 ods. 1 CSP predstavuje obligatórny postup súdu bez ohľadu na to, či je strana sporu zastúpená advokátom alebo nie. Rovnako uviedla, že súd prvej inštancie zmätočne v úvodnej časti napadnutého rozhodnutia uviedol, že ide o „zriadenie vecného bremena“. Rovnako označoval predmet konania aj vo všetkých písomnostiach. Prvoinštančný súd sa tak nezaoberal ani možnosťou zriadenia vecného bremena v predmetnej veci. Súd prvej inštancie tak podal nesprávny výklad § 160 ods. 3 písm. b) CSP, neaplikoval § 129 ods. 1 CSP, prípadne § 33 ods. 1 OSP, prísne formalisticky posudzoval podanú žalobu, vychádzal z dikcie žalobného návrhu a nesprávne ju posúdil, nerozhodol o zriadení vecného bremena, čím nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyňi uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP), konanie má inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP) a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

17. Odvolateľka tiež uviedla, že bolo potrebné zistiť aj to, či nemožno na danú vec použiť ustanovenie § 257 CSP, a teda či nejde o prípad hodný osobitného zreteľa. Z napadnutého rozhodnutie nevyplýva, aby sa súd § 257 CSP vôbec zaoberal. Dôvody hodné osobitného zreteľa videla v tom, že musela podať žalobu, keďže nemá vôbec prístup k svojej nehnuteľnosti a s pôvodnými žalovanými sa jej nepodarilo dospieť k dohode. Navrhla preto rozsudok v napadnutom rozsahu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

18. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný v 1. rade tak, že s odvolacími námietkami nesúhlasí. Poukázal na to, že žalobkyňa navrhla prerušenie konania vo veci určenia hranice pozemkov. Rovnako poukázal na pasivitu žalobkyne a jej právnej zástupkyne, pritom žalobkyňa namieta, že súd procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace práva. Jej povinnosťou bolo zúčastniť sa na pojednávaní. Žalobkyňa sa domáhala určenia, že vydržaním nadobudla právo zodpovedajúce vecnému bremenu, a žiadala zaviazť žalovaných trpieť tento výkon práva zodpovedajúci vecnému bremenu. Podľa názoru žalovaného v 1. rade žalobkyňa nepodala žalobu v zmysle § 151o ods. 3 OZ, podľa ktorého môže na návrh vlastníka stavby súd zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby spočívajúce v práve cesty cez príľahlý pozemok. Ak by žalobkyňa žiadala o zriadenie vecného bremena, mala v tom smere prezentovať aj skutkové tvrdenia, čo neurobila. V danej veci pochybila žalobkyňa, ktorá podala žalobu a nie súd, ktorý o nej rozhodol. Tiež uviedol, že súd nemôže dávať určitému podaniu iný význam, než zodpovedá jeho obsahu. Žalobkyňa nesprávne uvádza v odvolaní, že súd nemal striktné formálne zaoberať sa len formuláciou žalobného návrhu, ale z jeho obsahu mal zistiť, že žalobkyňa sa domáha zriadenia vecného bremena. Súd predsa nemôže vychádzať z nejakých predpokladov a dedukcii. Tiež uviedol, že žaloba bola podaná 31.01.2009, vo veci boli vytyčené opakované pojednávania, z ktorých prvé bolo pre PN právnej zástupkyne žalobkyne odročené, a na ďalšie sa ani žalobkyňa ani jej právna zástupkyňa bez ospravedlnenia neustanovili. Súd na pojednávaní by určite zisťoval, čoho sa žalobkyňa domáha, ale táto sa pojednávania nezúčastnila. K odvolacej námietke týkajúcej sa poučovacej povinnosti súdu žalovaný v 1. rade uviedol, že súd nemal dôvod postupovať podľa § 129 ods. 1 CSP. Súd nemohol z vlastnej iniciatívy zriadiť vecné bremeno v prospech žalobkyne. Podľa jeho názoru súd postupoval v zmysle CSP. Procesné práva porušila žalobkyňa neúčastňovaním na pojednávaní a svojou pasivitou. Poukázal na články 7 a 17 CSP, týkajúce sa dispozičného princípu sporových strán a hospodárnosti konania. Žalobkyňa 10 rokov zaťažovala zbytočne žalovaného aj súd, bola vo veci pasívna. Vo vzťahu k odvolaniu čo do výroku o trovách konania uviedol, že podľa neho neexistuje dôvod hodný osobitného zreteľa na strane žalobkyne. Uviedol, že žalobkyňa podala žalobu o určenie hraníc, cca 9 krát ju menila z určenie hraníc na žalobu o určenie vlastníckeho práva k parcele, cez ktorú chce mať zriadené vecné bremeno. Doslova šikanovala žalovaných a zaťažovala súd. Z obsahu žaloby vyplýva, že mienila získať vecné bremeno aj vstup do garáže, ale v návrhu petitu parcelu, cez ktorú sa má vchádzať do garáže, absolútne neuviedla. Vo vzťahu k vydržaniu a preukázaniu dobromyseľnosti sama uvádzala, že medzi susedmi existovali spory od roku 1997. Nerešpektovala uznesenie Obecného zastupiteľstva P., porušila stavebný zákon, nevyriešila prístupovú cestu, no tvrdí, že vydržala vecné bremeno. V ďalšom poukázala na znenie článku 6 ods. 1 a článku 8 CSP, podľa ktorých strany sporu majú v konaní rovnaké postavenie a povinnosť označiť tvrdenia dôležité pre rozhodnutie a podprieť ich dôkazmi v súlade s princípom hospodárnosti a pokynmi súdu. Žalobkyňa bola v konaní pasívna a pri vypracovaní žaloby nedostatočne venovala pozornosť skutkovým tvrdeniam, nepredložením geometrického plánu a petitu žaloby. Súd nemá povinnosť ani právo upozorňovať na nedostatočné dôkazy, prípadne chýbajúce dôkazy, lebo by inak konal v rozpore s článkom 8 CSP a so zásadou rovnosti strán sporu. Prvoinštančný súd správne vyhodnotil skutkový stav sporu v zmysle § 215 ods. 1, 2 CSP a správne rozhodol. V zmysle § 185 CSP súd pri rozhodovaní vychádza z dôkazov, ktoré mu navrhli strany sporu, t.j. vychádza z princípu formálnej pravdy. Nemusí pritom zistiť úplnú pravdu, ale rozhoduje v rozsahu, v akom mu ho vykreslia strany sporu svojimi tvrdeniami a dôkazmi. Má teda obmedzenú dôkaznú iniciatívu, lebo táto sa presúva na strany sporu. Nesprávne preto žalobkyňa obviňuje súd z nesprávneho procesného postupu, z porušenia jej procesných práv a z nesprávneho vyhodnotenia dôkazov.

19. K odvolaniu žalobkyne sa žalovaná v 2. rade nevyjadrila. Rovnako žalobkyňa sa nevyjadrila k replike žalovaného v 1. rade, ktorú podal ako vyjadrenie k odvolaniu žalobkyne.

20. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) preskúmal rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 10.11.2020 a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

21. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejedná vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie

odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať, nemusí byť pritom daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS/78/05).

22. Odvolací súd sa plne stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie, preto v zmysle ustanovenia § 387 ods. 2 CSP sa obmedzuje na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, ale na doplnenie správnosti napadnutého rozhodnutia, ako aj k odvolacím dôvodom uvádza nasledovné.

23. Súd prvej inštancie nemal inú možnosť iba rozhodnúť o žalobe tak, ako táto bola uplatnená a v zmysle petítu, ktorý bol žalobkyňou, zastúpenou advokátkou riadne formulovaný. Nie je možné súhlasiť s tvrdením žalobkyne, že súd prvej inštancie mal postupovať podľa § 129 ods. 1 CSP upravujúceho odstraňovanie väd podaní. Zo žaloby a z petítu žaloby jednoznačne vyplývalo, čoho sa žalobkyňa domáha. Keď petit formulovala tak, že sa domáhala určenia, že nadobudla vydržaním právo zodpovedajúce vecnému bremenu, pozostávajúcemu z práva prechodu peši, vozom aj motorovými prostriedkami cez pozemok žalovaných, išlo o podanie úplné, zrozumiteľné. Nebolo preto povinnosťou súdu prvej inštancie vyzvať žalobkyňu na odstraňovanie väd podaní tak, ako sa ona nesprávne domnieva. Pod vadou podania sa totiž rozumie absencia niektorej obsahovej náležitosti stanovenej zákonom pre podanie. Vadou by bolo aj nezrozumiteľné alebo neurčité podanie. Žaloba podaná v predmetnej veci nebola nezrozumiteľným podaním, ani neurčitým podaním. Odvolací súd dodáva, že aj v zmysle ustanovenia § 160 ods. 1 CSP súd poskytuje stranám poučenie iba o ich procesných právach a povinnostiach v rozsahu ustanovenom Civilným sporovým poriadkom. V žiadnom prípade súd nemôže poskytovať poučenie o hmotnoprávných predpisoch, a to bez ohľadu na to, či strana sporu je alebo nie je zastúpená advokátom. Ak by teda súd prvej inštancie podľa názoru odvolateľky mal žalobkyňu poučiť o hmotnoprávných ustanoveniach potrebných pre rozhodnutie vo veci samej tak, aby táto bola v konaní úspešná, jednoznačne by porušil zásadu rovnosti strán sporu vzhľadom na kontradiktórnosť konania. Kontradiktórnosť je nerozlučne spätá s princípom rovnosti zbraní a je univerzálnym právnym princípom platným v celom právnom poriadku, teda aj v občianskom súdnom konaní a súd každého druhu a stupňa ho musí plne rešpektovať. Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd jednoznačne má za to, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

24. Nie je možné v žiadnom prípade súhlasiť s tvrdením odvolateľky, že v danej veci procesne pochybil súd prvej inštancie. Z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že bola to práve žalobkyňa, ktorá jednak opakovane navrhla konanie vo veci prerušiť, čo bolo súdom prvej inštancie akceptované, a preto po odpadnutí prekážok postupu konania o žalobe, ktorá bola podaná v roku 2009, bolo následne rozsudkom z roku 2019 rozhodnuté. Z obsahu spisu tiež vyplýva, že žalobkyňa a jej právna zástupkyňa boli v priebehu konania súdu prvej inštancie nečinné, nevyjadrili sa k písomným podaniam zo strany žalovaných, nereagovali ani na výzvu súdu zo dňa 18.09.2019, ktorá bola súdom prvej inštancie vyhotovená vo forme uznesenia pod č. k. 2C/7/2009 - 110 a doručená právnej zástupkyňi žalobkyne dňa 19.09.2019. Uvedeným uznesením súd vyzval žalobkyňu uviesť všetky ďalšie skutočnosti, ktoré považuje za potrebné v tomto konaní uviesť a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení s poučením, že na neskôr predložené, označené skutočnosti a dôkazy súd nemusí prihliadať. Nezanedbateľnou je aj skutočnosť, že ani žalobkyňa ani jej právna zástupkyňa na pojednávanie dňa 02.12.2019 sa bez riadneho ospravedlnenia nedostavili. Za danej situácie nie je možné súhlasiť s tvrdením žalobkyne, že zo strany súdu prvej inštancie došlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorým by znemožnil žalobkyňi uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, aby došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V konaní neboli zistené ani žiadne iné vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej.

25. Keďže odvolateľka ako odvolací dôvod uviedla aj to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny, t.j. náležitý právny predpis alebo, ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. O nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie v predmetnom konaní však nejde. Súd prvej inštancie správne aplikoval príslušné právne predpisy na zistený skutkový stav.

26. Je potrebné odvolacím súdom ešte dodať, že aj keď to na veci už nemôže nič zmeniť, že žalobkyňa k žalobe nepriložila geometrický plán, respektíve iný dôkaz, kde by bola zakreslená parcela č. XXX/X kat. územie P. po ktorej sa domáhala určenia, že nadobudla vydržaním právo zodpovedajúce vecnému bremenu, pozostávajúcemu z práva prechodu práve po uvedenej parcele. V geometrickom pláne č. X/XXXX zo dňa vyhotovenia 06.02.2008 G.. E. P. a overenou dňa 18.02.2008 G.. U. T. pod č. XX/XX parcely, o ktorých chcela žalobkyňa rozhodnúť, neboli zakreslené. Z uvedeného geometrického plánu nevyplývalo, aby parcela č. XXX/X bezprostredne susedila s parcelami žalobkyne č. XXX, XXX, XXX, XXX, XXX a XXX kat. územie P., keďže vôbec v tomto geometrickom pláne nebola zakreslená parcela č. XXX/X., ktorej sa žaloba mala týkať.

27. Vo všeobecnosti je možné vecné bremeno charakterizovať ako vecné právo, ktoré obmedzuje vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať (pati facere, non facere). Vyznačuje sa teda tým, že spočíva v obmedzení vlastníka nehnuteľnosti buď na prospešnejšie využívanie nehnuteľnosti iného konkrétneho vlastníka alebo na prospech určitej fyzickej alebo právnickej osoby, toto obmedzenie je späté so zaťažou nehnuteľnosťou (obmedzenie vlastníka) v prospech panujúcej nehnuteľnosti. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti alebo patria určitej osobe (§ 151n a nasl. OZ). Právnym dôvodom vzniku vecného bremena môže byť rovnako ako u vlastníckeho práva zmluva, dedenie, rozhodnutie príslušného orgánu, zákon a vydržanie. Oprávnenie zodpovedajúce vecnému bremenu teda možno nadobudnúť aj vydržaním. Predpokladom tohto spôsobu nadobudnutia je nepretržitý výkon práva na dobu najmenej 10 rokov, ak sú splnené aj ostatné podmienky podobné vydržaniu vlastníckeho práva, uvedené v § 134 OZ. Zákonnými podmienkami vydržania sú teda oprávnená držba, uplynutie zákonom určenej vydržacej doby a spôsobilý predmet vydržania (viď rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo/260/2008 zo dňa 10.12.2008).

28. Súd nemôže preformulovať navrhovaný výrok v časti konkretizácie právneho úkonu tak, aby zodpovedal objektívnemu hmotnému právu, aby jeho formulácia zodpovedala dovoleným spôsobom výkonu rozhodnutia (viď obdobne uznesenie NS SR z 27.06.2018, sp. zn. 8Cdo/38/2017).

29. Odvolací súd preto má za to, ak žalobkyňa formulovala petit žaloby tak, že sa domáhala určenia, že nadobudla vydržaním právo zodpovedajúce vecnému bremenu, súd ani prvej inštancie, ani druhej inštancie nebol oprávnený preformulovať takto uplatnený nárok na iný, podľa ktorého mal súd zriadiť vecné bremeno zodpovedajúce právu prechodu tak, ako to v odvolaní namietala žalobkyňa.

30. Je nutné s poukazom na § 132 ods. 1 CSP uviesť, že v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí musí uviesť aj žalobný návrh. Ide o osobitne podstatnú náležitosť žaloby, tzv. petit spresňuje to, čoho sa podaním žalobca domáha. Ide o procesnú povinnosť žalobcu formulovať žalobný návrh - petit, ktorý musí byť jasný, zrozumiteľný a presne formulovaný. Pritom petit je potrebné formulovať tak, aby vyplýval zo skutkového stavu uvedeného v žalobe.

31. Ak preto súd prvej inštancie rozhodol o žalobkyňou formulovanom petite vychádzajúc zo skutkového stavu opísaného v žalobe (kde podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa ho opísala veľmi stroho), úlohou súdu bolo rozhodnúť o takomto petite, nie vyzývať žalobkyňu na prípadnú jeho úpravu.

32. Preto odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanovisko žalovaných k prejednávanej veci, (žalobkyňa bola okrem podania žaloby v konaní nečinná), náležite zhodnotil výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré primerane vysvetlil. Z hľadiska logiky a argumentačnej súdržnosti nebolo možné odôvodneniu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vytknúť nedostatky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí súčasne aj právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (viď rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV.ÚS/252/04) a rovnako neznamená ani to, aby strana sporu bola pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkou a právnymi názormi (viď rozhodnutie ÚS SR sp. zn. I.ÚS/50/04).

33. Odvolací súd ešte dodáva, že Ústavný súd Slovenskej republiky v zhode s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva stabilne judikuje, že povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie neznamena automaticky povinnosť poskytnúť podrobnú odpoveď na každý nastolený argument. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany sporu na spravodlivý proces (viď napr. sp. zn. II.ÚS/44/03, III.ÚS/209/04, I.ÚS/117/05, III.ÚS/191/2013). Rozsah povinností odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti každého prípadu (viď uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo/163/2015 zo dňa 17.04.2016).

34. Aj keď žalobkyňa podala odvolanie čo do trov konania iba vo vzťahu k výroku II., výrok o trovách konania označený III. bol súvisiacim výrokom k výroku I. o veci samej, preto odvolací súd preskúmaval v odvolacom konaní oba výroky o trovách konania, t.j. aj II. aj III. Aj podľa názoru odvolacieho súdu o trovách konania súd prvej inštancie správne rozhodol, keď žalovanému v 1. rade priznal voči neúspešnej žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o ich výške rozhodne súd samostatným uznesením. Ani odvolací súd nevidel dôvody hodné osobitného zreteľa na nepriznanie trov konania v konaní aktívnemu žalovanému v 1. rade podľa § 257 CSP, ktoré podľa žalobkyne majú spočívať v predmete žaloby, ktorú musela podať, keďže nemá prístup k svojej nehnuteľnosti a k dohode medzi dotknutými stranami nedošlo. Skutočnosť, že žalobkyňa nepreukázala oprávnenosť svojho nároku nie je dôvodom hodným osobitného zreteľa ani v prípade, ak tvrdí, že nemá k svojim nehnuteľnostiam prístup.

35. Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené rozhodnutie súdu prvej inštancie v celom rozsahu ako vecne správne postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil, a to aj čo sa týka správnych výrokov o trovách konania.

36. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešnému a aktívnemu žalovanému v 1.r. priznal voči v odvolacom konaní neúspešnej žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Trovy odvolacieho konania neboli priznané tiež úspešnej žalovanej v 2.r, lebo táto v odvolacom konaní nebola aktívna, žiadne trovy odvolacieho konania jej nevznikli, ani si ich neuplatnil, ani ich vznik z obsahu spisu nevyplýva. Trovy odvolacieho konania žalovanej v 2. r. neboli priznané z dôvodu procesnej ekonomie v zmysle čl. 17 základných princípov CSP (viď závery uznesenia NS SR zo dňa 28.02.2018, sp. zn. 7Cdo/14/2018).

37. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne ((dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).